

Dopisi.

Iz Maribora. (Obletnica kat. društva. — Resolucija zoper g. Seidla. — Knezoškof). 19. sept. bil je lep jesenski dan, prav prikladen za obletnico, katero je tukajšno kat. pol. društvo letos obhajalo nenavadno sijajno gledé deležnikov, odbranih predmetov in govornikov. Zbralo se je mnogo udov pa tudi gostov, med njimi blaga narodnjaka g. profesor Žitek iz Ptuja in g. dr. Geršak iz Ormuža. Vseh navzočih mož smo našeli blizu 300. Odbrane predmete so vsi govorniki lepo in izvrstno razpravljali. Najbolj zanimival je mladi in jaki knez Alojzij Liechtenstein. Marsikateri je rekel: ta bo še kedaj minister. Naš povsod neumorno delajoči g. kanonik Kosar so nas razveselili z izvrstnim govorom in težaven in nevaren predmet o turskem prašanju bistroumno in previdno razložili. Takisto velja o g. baronu Reyerju in g. poslancu Hermanu. Njuni nasvet se je v obliki odborovega predloga enoglasno sprejel namreč: novi odbor naj skuša poizvedeti in prihodnjemu zboru poročati ali in kako bi se dalo novo društvo osnovati ali obstoječe mariborsko tako raztegniti, da bi imelo pravico, udov nabirati po vsej lavantinski škofiji in zborovati v sleherni politični srenji Slov. Štajerske. Hvaležno sprejet je bil tudi govor g. Brgleza, ki je priporočil sledečo resolucijo zoper liberalne poslance, kakor sta g. Seidl in pa Forregger: zbrani društveniki odločno ugovarjamo personalni — uniji z Ogersko. Kajti ona bi naše denarstvene in trgovinske zadeve nemilo zadela, skupnega ministra vnanjih zadev zatrla, cesarsko vojno na dvoje razčesnola in tako punt od l. 1848. vendar do zmage dognala, Avstrijo pa v nevarnost propada spravila. Da g. Seidl in njegovi liberalni pristasi potrebo personalne unije zagovarjajo z denarstveno zadrego, to druga ni, kakor očiten dokaz, kako nezmožni da so ustavoverni liberalci Avstrijo urediti, je resen opominj, da naj odstopijo in prostor dajo federalistom, kateri edini so sposobni Avstrijo urediti na podlagi pragmatične sankcije in pa oktoberske diplome. Tiedini so resnično voljni, kakor Bogu dati, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega, tako tudi cesarstvu prihraniti, česar potrebuje in deželam in narodom pustiti, kar njim po pravici gre. Resolucija bila je sprejeta enoglasno. V novi odbor so voljeni g. grof Brandis, dr. Gregorec, prof. Skuhala, predstojnik Dovnik, uradnik Katschthaler in kaplan Fišer; namestniki: obrst Beranec, predstojnik Fluher in kaplan Žmavec. Ob koncu zborovanja so še Milost. naš knez in škof spregovorili in svoje veselje izrekli o sijajnem shodu pa tudi opomnili, „kako nepovoljno zapazijo, da marsikdo ni navzoč, ki bi zamogel in imel navzoč biti — upajo, da bodo prihodnjič marljivejši.“ Hvala Njim za veljavno besedo! Potem so zbranim podelili apostolski bla-

goslov, katerega je društvu grof Brandis pri sv. Očetu bil izprosil, ko se je v spomladi v Rimu mudil. S živijo - klici na papeža Pija IX. in na svetlega cesarja Franca Jožefa I. bil je lep zbor skončan.

Iz Ljutomera. (Nemčurski strežci v Stročjivesi.) Da bodo znali pošteni slovenski kmetje, pri katerih še mož beseda kaj velja, kako ravnaajo zaslepljeni in pomilovanja vredni nemškutarčki po vaseh, njim povemo sledečo prigodbo, h kateri pa še zraven pristavljamo, da kedar človek enkrat pod noge vrže to, kar je razumno mislečim ljudem najsvetejše, namreč materinščina in narodnost, da jim po tem takem tudi v drugih rečeh nič ni več sveto. Nemškutar prvič zataji svoj rod in po takem tudi svojo mater, — kako bi potem pri drugih rečeh mogel biti istinit! Zapomnite si to slovenski kmetje!

V nedeljo 12. t. m. bila je v Stročjivesi volitev enega zastopnika v krajni šolski svet. Stročjaves imela je dozda svojih najboljših mož v krajnem šolskem svetu, ki si je po mnogoletnem prebiranju raznih časnikov in podučljivih knjig — nabral mnogo koristnega znanja in skušenj, ki jih zdaj kot župan v korist občine obrača; slovi pa tudi kot najumnejši čebelorejec v celej okolici okrog. Ker je pa s prepričanjem Slovenec in sploh pošten mož, ni mogel po svoji vesti v dozdašnjem krajnem šolskem svetu pripuščati, da se ljutomerska šola, ktero le slovenski otroci obiskujejo in le slovenski žulji vzdržujejo, ponemči; on ni mogel dopuščati, da bi se ljutomerski občini od tistega poslopja, ktero so zraven občine „Ljutomer“ tudi vse druge k tej šoli pripadajoče občine postaviti pomagale, nasproti obstoječi pogodbi plačevalo vsako leto 60 gld. — najemščine itd. To tedaj ljutomerskim nemčurjem ni bilo po godu; podšuntali so tedaj nekatere zaslepljene odbornike v Stročjivesi, da so ti pri volitvi popustili Marka in volili moža, ki je ljutomerskim nemčurjem bolje po godu. Radovedni smo vendar sedaj, kako milost si neki bodo ti obžalovanja vredni možje pri ljutomerskih nemčurjih pridobili! Lansko leto je Stročjaves pogorela; med prvimi prijatelji in podpiratelji bila je ljutomerska okrajna založnica, ktero je okrajni načelnik g. Ivan Kukovec na noge postavil in jo zdaj z drugimi vrlimi narodnjaki vred v prid tukajšnjega ljudstva vodi. Ta ista je tedaj kmalu v začetku svojega delovanja revežem na pripomoč priskočila, pogorelcem pa tudi brez izjemka s posojili pomagala. Ravno te založnice pa se tudi zelo radi i isti ljutomeržanski nemčurji, ki so tako zagrizajeni neprijatelji Slovencev, poslužujejo, ktera jim nikako svoje pomoči ne odreka.

G. Kukovec in še nekeri pošteni narodnjaki, so skoz 2½ leta vse svoje delovanje pri založnici brezplačno opravljali; prvi je tudi dal svoje poslopje in druge reči taisti zastonj. Na tak način se je dal prihraniti lep denarni znesek, ki se je

pri zadnji skupščini okrajne založnice, po nago-varjanju in prizadevanju g. Kukovec-a v znesku od 1000 fl. — poklonil za zidanje poslopja Narodne šole v Ljutomeru. On je tukaj kot načelnik okrajnega zastopa, ki mu je mar za duševno in materialno povzdigo ljudstva, izhodi pri okrajnem zastopu sklep, da se za zidanje Narodne šole v Ljutomeru, ktere bi se potem otroci celega okraja posluževali, 4000 fl. — iz okrajnih sredstev dovoli. In v tem delovanju naprej stopati, kakor vemo, ga je čvrsta volja. Zdaj pa nam naj zaslepljeni stročjanski možje pokažejo v Ljutomeru nemčurja, ki je dozda take žrtve bodisi za šolo ali kake druge občne koristne namene doprinesel! Ker tedaj stročjanski možje pomagajo ljutomersko Narodno šolo podirati ne pa zidati, zato se samo po sebi zastopi, da bodo zgoraj omenjeni zneski morali drugim bolj hvaležnim namenom služiti. Ali radovedni smo vendar zvedeti, koliko bodo neki ljutomeržanski nemčurji Stročjanjem, ko bodo poslednji svojo nameravano šolo enkrat zidati začeli — pomagali! Naposlednje pa naj svet tudi izve imena tistih obžalovanja vrednih stročjanskih odbornikov, ki so proti narodnemu županu na zadovoljenje slovenskih neprijateljev glasovali. Ti so: Puconja Matjaš, Kranjc Lojz, Sever Jožef in Vršič Ivan. Med temi sta prva 2 možko besedo podala, da bodeta Marka volila, ali bila sta naposlednje figamoža. Naj se pa tudi nemčurji svoje zmage posebno ne veselje, ker tista 2 slovenskih kmetov, na ktera se zanašajo, bodeta poslednjič slišala glas svoje vesti in ljudstva, med katerim živeti morata, in za korist bo njima sigurno več mar, kakor za pest ljutomerskih nemčurjev.

Iz celjske okolice. (V črne bukve s takim učiteljem!) Poslednja številka „Sl. Gosp.“ poroča nekaj o našem šolstvu, in poveda, kako se po naših slovenskih, ljudskih narodnih šolah slovenskim otrokom nemščina v glavo vbija. V dokaz le en izgled. V Vojniku blizu Celja bila je 9. t. m. očitna poskušnja. Otroci so prav vkretno odgovarjali in kazali, posebno v I. in II. razredu izurjenost v predpisanih predmetih. Toda v razredu, v katerem podučuje nadučitelj, slišati je bilo malo mile slovenščine. G. nadučitelj je stavil prasanja sploh v nemščini, in ker mu niso šolarji zamogli v čislanim nemškem jeziku odgovarjati, je bil sam: učitelj in šolar. — Kaj zamorejo otroci koristnega si pridobiti, ako učitelj blizo tako-le praša: „Umfang enega kreisa meri koliko, kolikor znese njegov Durchmesser (tako? Ured.)? itd.

Da bi g. nadučitelj Vojnički pokazal barvo svoje narodnosti, zasviral je na goslih koncem 3 nemške pesmi, šolarji so jih peli, slovenske pa **nobene**. S kratka, g. Kupnik je nemškutar prve mere. Škoda, da v „Reichu“ ne vejo za njega. — G. boter! spreobrnite ga! Obilne zasluge si bote za drago našo domovino pridobili. Zdi se nam, da se je celjska usnjarska trdnjava razrušila, ter se stavi na podlagi pokojnikov v Voj-

niku, in g. nadučitelj je vodja stavbenega odbora. Šramota za celo narodno učiteljstvo. Narodni učitelji bi se ga naj izogibali, kakor u... kožuha.

Iz Dravinske doline. Redka in lepa slovesnost se je 13. t. m. v Studenicah obhajala.

Č. g. Jožef Altman, Studenički župnik, ki je l. 1861 s svojimi sošolci — tudi sedajnim milostljivim našim knezoškofom — 25letnico ali srebrno mešo obhajal, je danes že drugi jubilej, namreč kot 25letni dušni pastir te fare slovesno praznoval. Vse je se združilo to slovesnost poveljati in g. jubilanta počastiti in razveseliti.

Mil. knezoškof so mu čast duhovskega svetovaleca Lav. škofije podelili, Studenički tržani so mu diplomo — pismo — častnega tržana poklonili, č. g. dekanjski oskrbnik Kandut so v ginjačnem nagovoru v cerkvi in pri mizi k jubilejski sreči lepo čestitali; g. patron Sparovic, 25 duhovskih tovarišev in več svetnih prijateljev od blizo in daleč mu je osebno, in pa pismeno svoje veselje in sočutje skazalo, in 24 venčanib deklic ga je k altarju spremljalo, in za delavnik se je nenavadno obilno ljudstva tega sv. opravila udeležilo. Pri mizi pa je posebno izvrstna čestitnica zložena od dobro znanega pesnika J. Virk-a, jubilarovega sošolca, vse goste razveselila. G. jubilar pa je tudi po svojem značaju take časti vreden, kot star, moder, miren in ljubezniv, ponižen in zadovoljen mož. Ni iskal časti, zato pa je čast njega iskala in našla.

Pa tudi Studeničani, ki so g. jubilanta tako lepo poslavlili, so s tem tudi sebi čast pridobili in lep izgled hvaležnosti do svojega dušnega pastirja drugim farmanom dali. Čast, komur čast gre. Živili!

Iz Gradca. (Svoboda, urednik „Tagespošte“, odstavljene.) Čitatelji G. „Tagespošte“ so že gotovo zapazili, da postaja ta list v novejšem času saj nekoliko pravičnejši nemškemu narodu. Čudno je posebno da nemško-liberalna „Tagespošta“ tu pa tam celo hercegovinske Kristijane zagovarja nasproti judovsko-turškim listom na Dunaju, češ, da je „turška sila“ nad ubogo rajo zares že prekorajčila vse meje. Čudno, da list začenja tudi nekoliko bolj dostojno govoriti o verskih zadevah, čudno, da ne šunta več proti Don-Alfonzu, še bolj čudno, da mirno prenaša došli ukaz, da mestni zastop mora zopet postaviti steber sv. Trojice, kojega je hotel lepo na tihem odstraniti. — Jeli strah pred vsemo-gočnim drž. pravdnikom postal tako močen, da ga sili k postenejšemu obnašanju, jeli 2kratna konfiskacija zauzročila take posledke, kdo zamore uganko rešiti? Gotovo je, da se je uredništvo Tagespošte drugi osebi izročilo; prejšnjemu glavnemu uredniku Svobodi dali so slovo. Svoboda pa sedaj neki hoče na lastno roko ustanoviti drug list, najbržej kako „neue freie“ po kopitu svojega dosedanjega uredovanja. Pač škoda za denar, škoda za trud in skrb, ki bo ga novi list stal. Prazne

besede o liberalizmu, sirovo psovanje duhovnikov, zaničevanje verskih resnic in grdo sramotenje Slavjanov dan danes noče več take čarovne moči kazati. Bolje, da Svoboda gre, kamor sodi — med Pruse.

Od Voglajne. (G. Haas kot predsednik okrajnega šolskega sveta.) Nek pisatelj iz Celjske okolice se v 38. št. „Slov. Gosp.“ jezi, da je šivar k javni šolski skušnji bil poslan. — Koliko gospodje šole čislajo in za-nje marajo pokazal je isti okrajni glavar, ko je za slovesni sklep šole v Slivnici nad Voglajno bil graščinskega slugo v Jelševem gradu za komisarja odločil. Kako se sluga ali strežaj piše ne vem. Mibl ga kličejo, kedar mu kaj ukazujejo. Drugo leto pride graščinski sodar ali volár?

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Delegacije avstrijsko-ogerske (prav za prav nemško-madžarske, ker razve par Poljakov ni nobenega Slavjana zraven) so 21. t. m. začele zborovati na Dunaju. Nemci so izvolili Šmerlinga, Madjari pa Szögyenyi-a v predsednika. Obadva sta hvalila Andrassy-a, se budovala nad zadregami zavolj turških Slavjanov upornikov, tožila o „krah“, katerega še vedno ni konec. Ministri zahtevajo 109 milijonov za skupne stroške, med temi 17²/₃ milijonov za nove kanone, katerih bi se naj pripravila prva polovica l. 1876. druga pa le l. 1877. — C. k. namestnik na Tirolskem je vsem okrajnim poglavarjem zaukazal, razobešanje pruskih črno-belo-rudečih zastav zabraniti in iz šol pisavne teke odpraviti, na katerih se podoba pruskega cesarja, cesarjeviča, Bismarka šopiri. Bi tudi na Štajerskem bilo potrebno zlasti pa v Gradu, kamor je te dni kakih 1000 pruskih narovoslovcev, večjidel opičarjev, prišlo zborovat ali prav za prav pijščevat — 4000 bokalov štajerskega vina so že naprej hoteli imeti podarjenih — in Katoličanov štajerskih zasramovat, ker pravijo, da nam je še le njihov Luter pravo luč pameti prižgal. Gradčani pa so njih slavili — s pruskimi zastavami; celo na starodavno deželno hišo štajersko so posadili velikansko prusko bojo. To je neznosljiva ošabnost na eni in nedostojna strahupezljivost na drugi strani. — Ministri so sedaj vsi doma na Dunaju in pripravljajo nove cerkvene postave, n. pr. gledé patronatstva, ustanovljenja far, gospodarenja s cerkvenim premoženjem. O polajšanju silnih dač pa ni slišati nič.

Ogerski minister Wenkheim se bode umaknil Tisza-ju, ki hoče vse pod svojo oblast spraviti. — Sieer pa Madjari marljivo dolgove delajo; v par letih že 300 milijonov. Sedaj mislijo zopet na nov dolg in povzvišanje dač. Liberalci pač povsodi delajo enako — dolgove in večje dače. Kedaj bo že zadosti?

Vnanje države. Pruski cesar neki vendar pojde na Laško in Bismark ž njim. — Bavarski

ministri so sami prusaki in nadelujejo Prusom pot v Bavarsko, čeravno njim večina patrijotičnih poslancev nasprotuje. Zato mislijo ti, da njih bo Prus brz pograbil. Neki katoliški list je te dni novico med svet pognal o skrivni zvezi Andrassy-a z Bismarkom, vsled katere bi Prusi vzeli južno Nemčijo, Avstrijanci pa sosedne turške dežele. — Karlisti so vzeli veliko in bogato mesto Ingualado. — Romuni zbirajo čedalje več vojske pri Krajovi na srbski meji. — V Braziliji v južni Ameriki se je frajmavresko ministerstvo umaknilo novemu, ki je preganjanju sv. Cerkve konec storilo. Zaprti škofi so oproščeni.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Srbska skupščina je s 71 zoper 44 glasov sklenila za uboge ustaše ničesar storiti. Vsled tega tudi Črnogorci ne bodo udarili na Turke. Ali kljub temu upor napreduje. V Hercegovini so bili Turki hudo tepeni pri Gačkem, kder je Nedjib paša s 3 bataljoni preminol, še huje pri Pivnem in Kolašinu, kder je padlo 300 Turkov, najbolj pa v Glavskem dolu. Ustaši pod vodstvom Pavlinoviča so Husaju-pašo ranili, njegovih 8 bataljonov razpršili, 200 Turkov pobili, še več pa ranili, 200 pušek, 80 mečev, 31 revolverjev, mnogo živeža in 1000 glav živine zaplenili. Turkom je naša vlada izbarkanje konjev in vojakov prepovedala. V Bosni se upor širi; pop Žarko je zvezo Bosnije s Carigradom pretrgal. — V Bihaču so Turki 12 trgovcev ubili, v Radojevu pa 2 Kristijana živa na kole natakneli. Po Uni in Savi plava mnogo mrličev! Kakih 70.000 ljudi je že k nam pribežalo. Cesar so ukazali vsakemu dajati po 7 kr. in za otroke po 3 kr. na den, da gladu ne umirajo!

Razne stvari.

(Popravek.) V „Smešničarju“ 10. v št. 36. „Slov. Gosp.“ se nam je krivo poročalo. Mesto: Vuzeniški se ima brati: Ribniški župan, t. j. Carl Puhr. —

(Iz Ljutomera) se nam poroča, da je Miha Belošak iz Banovec nesrečno v Muro padel in se utopil; v Kristancih pa je 4letnega dečka prod zasul in usmrtil.

(Premiranje konjev v Mozirju) bilo je 14. sep. Na ogled bilo je postavljenih 59 konjev a obdarjenih samo 7 kobil in 4 žrebeta. Našla je se velika pomanjkljivost v podkavanju. Zarad mozirskega žrebca Hernija se kaže, da je za tamošnje kraje pretežak, in je malo čislau. G. Z. št. 213.

(Konkurzni izpit) sta napravila čč. gg. Matija Košar in Lenta Stiplovšek.

(Štajersko učiteljsko društvo) je 15. in 16. sept. zborovalo v Mariboru. Od 1000 društvenikov prišlo njih je kakih 400. Prihodnjič bodo v Celju zborovali.

(Opozorujemo) dotičnike na denešnji inserat; „Wogg in Radakovits“ v Celju!